

ULUSLARARASI İLİŞKİLER KAVRAMLARI

Kemal Salih CARFİ*

İnsan Hakları: İnsanların yalnızca insan olmalarından dolayı doğuştan gelen devredilemez ve vazgeçilemez haklardır. İnsan hakları, ırk, ulus, etnik köken, din, dil ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin tüm insanların yararlanabileceği haklardır. “İnsan Hakları” terimi bir ideal içerir. Bu alanda olan değil olması gerekenler dile getirilir. “İnsan hakları” insanların hak ve saygınlık açısından eşit ve özgür olarak doğduğu anlayışına dayanır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanname’sinin 1. Maddesinde “Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşlik zihniyeti ile hareket etmelidirler.” Şeklinde işlenen bu kavram birçok ulusal ve uluslararası yasanın temelini oluşturur.

Etnik Temizlik: Herhangi bir coğrafyada yaşayan etnik ya da dinsel bir grubun çoğunluğa hâkim başka bir grup tarafından o coğrafyanın homojenleştirilmesi amacıyla azınlıkta bulunan grubu göç ettirmesi amacı ve bu amaç doğrultusunda uygulanan politikaları ifade eder. Bu politikalar azınlıkta olan grubun yaşam alanlarını, ibadethanelerini, iş yerlerini tahrip etmek ve cinayet, tecavüz, işkence gibi sert uygulamalar da içerir. Bir ırkı tamamen yok etmek amaçlı “Soykırım” terimiyle karıştırılmamalıdır.

Etnosentrizm: Etnik merkezliktir. İnsanların kendi etnik grubunu ve bu grubun kültürünü diğer gruplardan ve kültürlerden üstün görmesidir. “Biz” ve “Onlar” ayrımının terimidir. Bu terim ile ilgili iki görüş hakimdir. İlk görüşe göre tarih boyunca insan topluluklarını bir arada tutan etkenin bu görüş olduğu düşünülmektedir. İkinci görüşe göre ise insan topluluklarının sürekli savaşıma dürtüsünün temel nedeni bu anlayıştır. Etnosentrizm çerçevesindeki görüşler çatışmalara neden olabilmektedir. Siyasi sorunlar, savaş, terörizm ve hatta soykırımlarla sonuçlanabilir.

Özerklik: Herhangi bir birimin kendini yönetebilmesi ve kararlarını diğer birimlerden bağımsız şekilde verebilmesidir. Hiyerarşiyi reddeden, gönüllü katılım üzerine kurulu, gizliliği değil açık olmayı seçen bireylerden oluşan yapıdır. Bir düşünce ve dayanışma birliğidir. Siyasi olarak özerklik iki başlıkta incelenebilir. Ulusal özerlik herhangi bir kuruluşun yada grubun iktidara tam bağımsız ya da tamamen bağımlı olmadan belli çerçevede serbestlikten yararlanmasıdır. Uluslararası düzeyde incelendiğinde ise bir devletin sahip olduğu topraklar içerisinde tam bağımsız ve egemen güç olmasıdır.

---

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Birinci Sınıf Öğrencisi